

de H. Geest ons hier leert; nu wijkt Jezus niet ter rechter- en niet ter linkerhand, maar Hij gaat vrijwillig, volkomen bewust, recht op dien weg aan. „En zij gingen uit naar den Olijfberg.”

O! ware den Satan wat waard geweest Christus te overrompelen. Hebt ge 't niet bemerkt aan de plannen van den Joodschen raad, die Hem met listigheid vangen en dooden wil? Voer niet daartoe de duivel in Judas, opdat deze Hem door verraad slinks en onverhoeds zou doen uit den weg ruimen? Dan ware Gods raad verijdeld en aan Zijn recht, 't welk een vrijwillig offer oischte, niet genoeg gedaan.

Maar zie nu hoe Jezus heel dat weefsel der hel verscheurt. Neen, 't zal niet gaan gelijk Satan wil, maar gelijk Jezus wil. Hij is Koning ook in Zijn lijden. Hij zal Zich niet laten overvallen en Hij zal Zich niet laten zoeken. Hij zal zelf Zijnen vijanden tegemoet treden in den Olijfberg. Daar zullen zij komen, en daar zal Hij Zich aan hen geven. Daar mogen ze Hem binden.

Maar ten teeken van Zijne volle vrijwilligheid, ten teeken, dat alles geschiedt omdat Hij het wil — daarom gaat Hij zelf uit naar de plaats, waar Hij weet, dat Zijne vijanden komen; Hij zoekt hen op en treedt hun tegemoet: „En zij gingen uit naar den Olijfberg.”

Hier is de heerlijkheid van Christus. Hier straalt Zijne heerlijkheid in het lijden.

Juist op dit oogenblik komt ze zoo schoon uit; het beslissend oogenblik; het begin, dat het geheele lijden beheerscht en karakteriseert.

O zeker, Jezus is de Man van Smarten. En die Man zal straks liggen in het stof van Gethsemané. En Hij zal staan als veracht en de onwaardigste onder de menschen. En Hij zal hangen als een gevloekte tusschen moordenaars.

Maar Hij is daarbij geen oogenblik zonder deze heerlijkheid, de aanbiddelijke heerlijkheid van het vrijwillig lijden. Hij is geen oogenblik zonder de heerlijkheid van het: „Zie Ik kom om Uwen wil te doen, o God!”

Hoe moet het hart des Vaders gejuicht hebben, toen Hij den Zoon, aan Wien Hij het werk der verlossing had opgedragen, daar de Paaschzaal zag verlaten en Hem zag uitgaan naar den Olijfberg; toen Hij Hem daar uit eigen keuze den weg ten lijden en sterven zag intreden.

Ja, deze was Zijn geliefde Zoon! Ja, dit offer neemt de Vader aan; en juichend verzoent Hij Zich in zulk vrijwillig lijden met eene schuldige wereld.

Feinze uwe ziel dan over dit uitgaan van Jezus.

Wat was het, dat Hij in dit oogenblik den dood verkoos boven de heerlijkheid, die Hij bij den Vader had eer de wereld was?

Wat was het, dat Hij hier het kruis ging beklimmen, in plaats van in den schoot des Vaders weer te keeren?

Was het niet vrije keuze? Louter vrijwillige liefde?

Hebben wij daar iets aan gedaan? Hebben zelfs de discipelen iets begrepen van wat die gang naar den Olijfberg beduidde? Van het ontzaglijke, dat daarin geschiedde?

En komt de zaligheid hier niet te liggen alleen in de handen van Christus? in Zijne vrije ontferming?

O hoe schrikkelijk is het dan dezen Christus af te wijzen en Hem, die vrijwillig Zich gaf in den dood, voorbij te gaan! Welk een smaad aan Zijne liefde! Welk een hoon aan Zijne goedertierenheid! Wat zal het eenmaal zijn als in den dag der dagen niet alleen het recht Gods u oordeelen zal, maar wanneer Christus daaraan toevoegt: „En Ik ging vrijwillig voor u uit naar den Olijfberg, maar gij hebt Mijn liefdeoffer met voeten getreden!”

En anderzijds, welk eene vertroosting wordt hier geopend voor alle armen en verslagenen, allen, die in den roer over hunne zonden de zaligheid buiten zichzelf zoeken. Wat gaat de poort hier wijd voor hen open!

Het is alles vrijwillige ontferming. Hier komt niets van u in aanmerking. Het gaat hier alles om Zijntwil. O houdt dan eens op uzelfen te keuren en te meten of gij wel bekeerd genoeg zijt, en ontmoet dezen Jezus eens op dien weg naar den Olijfberg, op dien weg van vrijwillig lijden — en laat u zalig maken.

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

De loochening der Gemeene Gratie.

XIII (Slot).

In Amerika is onder de Gereformeerde broeders ernstig geschil gerezen over het leerstuk van de Gemeene Gratie.

Er zijn er, die meenen, dat deze leer onschrijfbaar is en daarom de Gemeene Gratie loochenen.

De stand van de kwestie wordt uiteengezet in de brochure van Ds J. K. van Baalen: „De loochening der Gemeene Gratie, Gereformeerd of Doopersch?”

Ds van Baalen ziet in dit geschil een beginselstrijd tusschen Calvinisme en Anabaptisme en meent, dat in Hollandische kringen in Amerika nog maar al te veel van den Dooperschen zandsteen te bespeuren valt.

Om onze lezers voor te lichten, volgen we den schrijver op den voet.

We wenschen echter deze zaak geheel los te maken van de Jansen-kwestie.

Ook wrpen we ons niet als scheidsrechter tusschen de Amerikaansche broeders op.

Daarom blijven hun personen buiten geding.

Zij, die in Amerika de Gemeene Gratie loochenen, zotten de uitdrukkingen van godgeleerden als Kuyper en Bavinc, in deze kwestie eenvoudig op zij en betoonen daarbij niet steeds het verschuldigde respect.

Voor hen is het Nonchalische Verbond een verbond van particuliere genade.

Ook wordt volgens hen, het leven der wedergeboorte niet gedragen door het leven uit de schepping. Evenmin is ook het verbond der bijzondere genade aan alle zijden omringd door een algemeene genade, gelijk een kern door haar bolster.

Er bestaat, zoo gaan zij verder, geen genade, dan in het bloed van Christus en in den natuurlijke mensch is er van vatbaarheid voor genade in het hart geen sprake.

Tot den natuurlijke mensch vloeien wel uitwendige zegeningen, welke voor den geloovige bestemd zijn, af, maar die zegeningen verkeeren voor hem in een vloek.

Daarlegen nu brengt Ds van Baalen zijn bezwaren in. Hij ontdekt rationalisme in de redeneeringen zijner tegenstanders. Maar vooral legt hij hun ten laaste een eenzijdige theologie, die alleen uitgaat van de leer der uitverkiezing.

Met de voorbeelden van Paraó's dochter en de bekeering der Ninevieten op de prediking van Jona, wil hij aantoonen, dat de gaven Gods aan de onwedergeborene, degen niet nog goddeloos maken.

Hij meent in de loochening der Gemeene Gratie te herkennen, de dwaling van het Anabaptisme, waaraan de praktijk van de „mijding” onafschiedelijk verbonden was.

Het zou jammer zijn, indien dit geschil in onze Amerikaansche Kerken op scheuring uitliep. Daarom matige men zich in zijn uitspraken, verkettere elkander niet te spoedig, zegge liever, dat iets in de Anabaptistische lijn ligt, dan dat men het als Anabaptisme brandmerkt en houde rekening met de inkonsequenties, welke bij de tegenpartij duidelijk zichtbaar zijn en waaruit blijkt, dat men bij het Anabaptisme niet wil uitkomen.

Het is alsof Kuyper zeker voorgevoel had van de moeilijkheden, welke dit leerstuk in de toekomst zou opleveren, toen hij den term „algemeene genade” inruilde tegen „gemeene gratie”. Misschien zou het verhelderend werken, indien men, in plaats van „genade”, „lankmoedigheid” gebruikte. Toch mag het genadebegrip hier niet losgelaten, Calvin is daarin voortgegaan.

Calvin laat zich op de ernstigste wijze over de loochening der Algemeene Genade uit.

En wat de Schrift aangaat, naast de genade in Christus kent zij aan het woord genade ook een veel ruimer zin toe.

Een vijftal verkeerde elementen huizen er in het genadebegrip van hen, die alleen de particuliere genade als genade beschouwen.

Stellig is de algemeene genade er om de bijzondere genade. Maar niet wordt eerst de bijzondere genade bewezen, terwijl dan iets, wat op algemeene genade gelijkt, ervan zou aflossen naar de wereld. Dit ware een verbreken van den stelregel van den apostel: het natuurlijke is eerst, daarna het geestelijke.

Wat is er waar van de bewering van bedoelde broeders, dat de natuurlijke zegeningen, welke de wereld ontvangt, eenmaal in vloek verkeeren?

Dat de mensch eenmaal te zwaarder zal moeten hoelen, omdat hem algemeene genade bewezen is, leert de Schrift nergens.

Niet de algemeene genade als zodanig zal eenmaal de straf verzwaren, maar het misbruiken ervan.

In dit slotartikel behoeven we geen resumé te geven van wat verhandeld is.

Men vindt het in de inhoudsopgave hierboven.

Wel willen we nog even tot ons uitgangspunt terugkeeren en er nogmaals bij de broeders in Amerika op aandringen om dit geschil toch vooral niet te verbreeden.

Volgens afspraak hebben we in vorige artikelen even de consequenties getoond, waartoe de verschillende beweringen, indien er geen storende factoren tusschenbeide kwamen, zouden moeten leiden.

Maar gelukkig zijn, gelijk we reeds vaker er op wezen, zulke storende factoren overvloedig aanwezig.

Zij vloeien voort uit het Gereformeerde besef, dat ook in de divergerende broeders leeft.

De afwijking zit nog maar in den knop en wij hebben allen moed, dat zij zich niet verder zal ontwikkelen.

En nu hebben wij beproefd in dien knop het zwarte puntje aan te wijzen.

Dat bestond naar ons inzicht in een even loslaten van het juiste genadebegrip.

Men verloor bij zijn redeneering voor een oogenblik de onveranderlijkheid der particuliere genade uit het oog.

Men sloot het ontvankelijk maken van het hart buiten de particuliere genade. En dat mag natuurlijk niet.

Dit geschil betreft dus niet slechts een woord, maar wel degelijk een zaak.

Doch men onthoude er zich van, van twee richtingen te spreken.

Wij gelooven dan ook niet, dat zij, die de gemeene gratie loochenen, daarmee een eenzijdige theologie aangehangen, die alles van uit de uitverkiezing wil beredeneeren en voor het verbond Gods geen plaats heeft.

Wij zouden de broeders ten ernstigste willen vragen om termen als Anabaptisme, Rationalisme enz. niet te gebruiken.

Daardoor komt men ongemerkt verder van elkander te staan.

En dan weder toenadering te bewerken valt o zoo moeilijk.

Wij twijfelen er niet aan of, wanneer men de atmosfeer niet laadt met minder lieflijke kwalifikaties, ook de atwijvende broeders bij nadere bezinning hun voet zullen inzien.

Men spreke vrij zijn gevoelens over en weer. Maar men doe ook al wat in zijn verzuigen is om de sferen rustig te houden.

Bij kalme geesteshouding behoeft men niet te schromen, de tegenstelling eens scherp te trekken.

Maar onder onze broeders in Amerika is de spanning reeds te groot, dan dat men zich dit kan veroorloven. Daarom is daar groote voorzichtigheid geboden.

De Heere schenke daartoe de benodigde wijsheid. Onze wensch kunnen wij hierin samenvalten: dat de broederlijke liefde blijve!

Niet ten koste van de waarheid.

Maar in broederlijke liefde samen de waarheid te zoeken, zal aan de ontwikkeling der Gereformeerde belijdenis en den kerkelijken vrede bevorderlijk zijn.

De positie van onze Amerikaansche kerken is van zooveel beteekenis.

Te midden van kerken, die steeds verder verdwalen van de waarheid der Schriften, zijn zij de vertegenwoordigers van de echt Gereformeerde wereld- en levensbeschouwing.

Een kostelijke boodschap hebben zij nu te dragen. Het rotsvaste, dat onze Gereformeerde vaders kenmerkte, behooren ook zij te toonen in de sterke deining van het Amerikaansche leven.

Dat dan alle krachten worden ingespannen om scheuring of zelfs maar innerlijke tweespalt te voorkomen.

Het zal den Gereformeerden in Nederland tot dank stemmen ook in deze het goede van onze Amerikaansche zusterkerken te vernemen.

De vrijheid onzer Vrije Universiteit.

In de (groene) „Amsterdammer” van 17 Februari j.l. brengt Prof. G. van Rijnberk de vrijheid der Vrije Universiteit ter sprake.

Hij doet dat naar aanleiding van een opstel van Prof. Bavinc, wien hij het ijek van wetenschappelijkheid blijkbaar niet wil onthouden, hoewel zijn beschouwing, welke hij aan dat opstel vastknoopt, er wel eenigermate inbreuk op maakt.

Hij schrijft: „Een dezer dagen kwam mij de, het vorig jaar verschenen „Verzamelde Opstellen” van Prof. H. Bavinc, in handen. Een merkwaardig boek, waar tegen- en medestander veel uit leeren kan. Dr Bavinc, te vroeg aan de wetenschap ontvalen, was bij zijn leven hoogleraar aan de „Vrije Universiteit” te Amsterdam.”

Vervolgens spreekt hij zijn verwondering uit over den naam onzer Universiteit: „Wie geleerd heet en leert aan een gewone Universiteit, meent, dat vrijheid een vanzelf sprekende, onontbeerlijke bestaansvoorwaarde van elk vruchtbaar wetenschap pelijk lichaam is.” Hij acht het daarom een overbodig attribuut voor een Universiteit. Maar in het bijzonder doet hem het epitheton „vrij” in het geval der Calvinistische hoogeschool, vreemd aan. In materielen en administratiaven zin is zij precies even vrij of onvrij, als welke andere der vaderlandsche Universiteiten.

Als ik hier even mag afbreken om een opmerking te plaatsen. Wat de hoogleraar met deze laatste zinsnede bedoelt is mij niet erg duidelijk. Wat veronderstelt hij onder „in materielen en administratiaven zin”? Materieel staat juist heel veel de vrijheid van onze Universiteiten in den weg. Andere hoogeschoolen kunnen zich vrijer ontwikkelen dan zij, omdat de Overheid de noodige materiële hulp middelen verschaft. Maar biedt de Overheid ook onze Universiteit zulk een schoone kans aan? Het tegenovergestelde is het geval. Een betrekkelijke kleinigheid voor een bepaald doel ontvangt zij. Maar dat mag geen naam hebben met wat de Overheid aan andere Universiteiten ten koste legt. Hierdoor wordt een zeer ongelijke conditie geschapen, welke de vrije ontplooiing van onze Universiteit zeker niet in de hand werkt.

Hoe staat het met de administratieve vrijheid? Be doelt Prof. van Rijnberk daarmee, dat onze Universiteit zich mag inrichten, gelijk zij verkiest? Dan is hier toch vergissing in het spel. Om alleen dit maar te noemen: onze Universiteit is door de wet genoodzaakt over zeven jaar een vierde faculteit aan de andere toe te voegen en over twee en dertig jaar een vijfde. Doet zij dat niet, dan verbeurt zij den effectus civilis. En nu kan men wel zeggen, dat de stichter der Vrije Universiteit indertijd zelf dit heeft voorgesteld, maar daartegenover staat, dat hij die voorwaarde wel zóó streng moest maken, wilde zijn ontwerp wet worden. De gemeentelijke Universiteit van Amsterdam heeft echter maar vier faculteiten, verplichting om de ontbrekende erbij op te richten bestaat niet en toch derft zij daardoor den effectus civilis niet. En dan zwijg ik nog van de Technische Hoogeschool te Delft, de Landbouwhoogeschool te Wageningen en de Handelshoogeschool te Rotterdam, die onder veel minder zwaren druk staan dan onze Vrije Universiteit. Op het precies even vrij of onvrij zou derhalve nog wel wat al te dingen zijn.

Meer interesseert ons nog hoe Prof. van Rijnberk over de geestelijke vrijheid oordeelt. „En wat de geestesvrijheid betreft, telkenmale als ik kennis maak met een geschrift uit die school, vraag ik mij wederom met bevreemding af, hoe men er toch toe gekomen is, juist de Calvinistische Universiteit als „vrij” aan te duiden. Want aan de geestesproducten harer leeraren is het maar al te vaak duidelijk bemerkbaar, dat hun geest verre van vrij is of behoort te zijn.”

Op deze vi
historie het a
ding. Het gau
op wetenscha
levensbeschou
die deze bes
een kathedr
matig gewe
hare Universi
beginselen (i
de hooglerar
mannen te pi
in naam word
de vrijheid z
lisme heeft v
gegeven tot h
waar de Gere
wing vrij kan
op de benoem
heeft.

Trouwens, i
hare Universi
formeerd begi
Vrije Universi
Of al enkele
worden gedoo
de Gereforme
niet tot haar
schap. Vanda
wetenschap vi
deerd. Daarv
meerde Univer
onzer Universi
meerden stijl.
digen. Onze v
waarborgd. Im
goeden wille z
nog zal wezen
staat zijn Gere
oefenen? Daar
ook vrij van a
Maar Prof.
anderen boeg. I
der wetenschap
over „Christen
hij aan te toon
pelijke manne
regen, dat Prof
voortdurende i
En dan zingt
„Hoe geheel i
natuur, die ove
onvergunkelijk
omafhankelijk
vating en opt
meent, dat zoo
het begrijpelijk
arabare en
in gelijke mate
pantheïst, voor
homedaan, den
en in de kerk;
werkplaats der
neutral agnost
beweegbaarheid
intellect naar g
ken.”

Hierin beluis
De klanken
Zóó redeneer
En wel voor
werping, dat
verklaren, men
aan de ingebor
Maar hij adv
veel als doenlij
der verjeidelijk
en laatste ver
dit zijn toch m
Dus; men m
Men moet d
om tot den oc
staande door b
drukken.

Alzoo een vri
dan door knecht
Een vrijheid,
men vastlegt et
die en die beho
Prof. van Rijn
aan de dinget
oorsprong of oc
lijk brein ondoe
Wanneer zal
punt heenkom
vrijheid heeft ve
Wij geven vo
sing der weten
oordeelen gebou
aan.

Maar heeft I
zijn voor-oordee
Mag ik er u
opsommen?
Hier zijn zij:
1. de wetter
2. de bestud
kelijk van alle
openbaring.

Maar heeft I
zijn voor-oordee
Mag ik er u
opsommen?
Hier zijn zij:
1. de wetter
2. de bestud
kelijk van alle
openbaring.

Maar heeft I
zijn voor-oordee
Mag ik er u
opsommen?
Hier zijn zij:
1. de wetter
2. de bestud
kelijk van alle
openbaring.

Maar heeft I
zijn voor-oordee
Mag ik er u
opsommen?
Hier zijn zij:
1. de wetter
2. de bestud
kelijk van alle
openbaring.

Maar heeft I
zijn voor-oordee
Mag ik er u
opsommen?
Hier zijn zij:
1. de wetter
2. de bestud
kelijk van alle
openbaring.